

QK 351, 13^a

X 231 6439

II f
595

Q. D. B. V.
LEIBNITIANAE
DE HARMONIA CORPORIS ET ANIMAE PRAESTABILITA
HYPOTHESEOS
FATA RECENSET
SIMVLQVE
SVMME REVERENDVM PRAESVLEM
RELIQVOSQVE SCHOLAE NOSTRAE PATRONOS
FAVTORES ATQVE AMICOS
AD HONOREM ANNVVM
B. IO. CHRISTOPHORI RICHTERI

MANIBVS
BREVI ORATIONE
DE BELLI CALAMITATIBVS ET PACIS COMMODIS
A IO. PAVLO RICHTERO FREIB
DISCIPVLO PROBO
D. VI. KAL. IVLIAS A. R. S. MDCCCLXI
CELEBRANDVM
QVA DECET AC PAR EST REVERENTIA
INVITAT
M. IO. ANDR. LVTHERVS
CONR

FREIBERGAE,
Litteris IO. CHRISTOPH. MATTHAEI

Promissi memor, et de Harmonia animae et corporis humani prae-
 stabilita expositurus, me operae pretium facturum esse, puto, si in
 antecessum moneam, sermonem hic nobis non esse de vniuersali
 rerum creatarum omnium inter se harmonia ac consensione, qua
 Deus, praepotens huius vniuersi auctor et moderator sapientissi-
 mus, coordinatione seu concatenatione quadam, omnia in hoc mun-
 do ita instituit, vt nexu quodam sapiente se respiciant, certisque rationibus
 ac legibus, diuino eius arbitrio positus, vel simul sint ac cohaereant, vel
 sese mutuo insequantur. Quae stabilita rerum omnium consensio, siue sa-
 piens causarum effectuumque harmonia, quam nonnulli fatum theologicum,
 vel etiam physicum, vocant, quemadmodum diuinae prouidentiae funda-
 mento nititur, atque a fatali Stoicorum necessitate longissime abest: ita
 eandem, et theologi *ὀρθόδοξοι* ac laude nostra maiores, et philosophi
 accuratiores, calculo suo approbare non verentur. Ex Reformatis commemo-
 randi sunt magni nominis theologi, Campegius VITRINGA et Nic.
 GVRTLERVS, quorum verba adducit Frid. HOFFMANNVS, in *Disquisi-*
de fato physico et medico, eiusque rationali explicatione §. XI. p. 17. quibus
 addi potest Lud. CROCIVS, L. III. *Syntagm. Theol.* p. 858. Ex nostratribus
 summe venerabilis Dresdensium Praesul, D. Io. Ioach. Gottlob AM-ENDE,
 in eruditissimo suo ad *Popii Hominem Commentario* p. 27. eam in rem allegat
 solidae eruditionis philosophum, et exacti iudicii theologum, Balth.
 MEISNERVM, qui, L. III. *de Legibus, Quaest. XIII.* p. 242. *Salus vniuersi,*
inquit, consistit in rerum ordinatione et concatenatione. Iam si vacuum fie-
ret, rumperetur illa catena et coordinatio, adeoque pessum iret mundus.
Ipse autem grauitur ac sapienter adiicit: in regno gratiae veritates saluti-
feras, ob sapientissimum earum sui nexum, merito vniam copulatiuam et vniam
catenam dicimus, cur in regno naturae voculam catenae ac nexus tantopere
horreamus? Sequitur in eo vestigia B. antecessoris sui V. E. LOESCHERI,
theologi, dum viueret, longe grauissimi, et de ecclesia puriori immortaliter
meriti, qui, sub nomine CHARITEI, hanc Leibnitianam, de Harmonia
rerum in hoc vniuerso praestabilita, sententiam perquam elegantem hy-
pothesin, et sapientia conditoris omnino dignam, appellat in Relatt. innocent.
A. 1710. p. 411. Quae verba non ad harmoniam inter animam et corpus
 praestabilitam, inuito auctore, trahenda; sed de harmonia latiori inter caus-
 as et effectus intelligenda esse, ex verbis statim sequentibus manifesto patet.
 De hac igitur vniuersali rerum harmonia nobis in praesenti sermo non est, sed

sed solliciti tantum sumus de harmonia inter animam et corpus praestabilita, per quam illa animi corporisque consensio intelligitur, qua actiones corporis decretis animi, et perceptiones mentis impulsionebus sensuum, sine mutuo influxu, consentaneae deprehenduntur. Quod ideo monendum esse ducimus, quia nonnulli, qui philosophiam recentiore per transennam modo inspexerunt, audita voce praestabilitionis, statim aut fatalem rerum necessitatem, aut saltem eam, de qua nos loquimur, harmoniam, intelligendam esse, arbitrantur.

Primus sententiae huius auctor est summus polyhistor, et aeternum Germaniae nostrae decus, illustris G. G. LEIBNITIVS, quem diuino munere orbi datum esse, vt res abditas, et a cognitione hominum remotas, in apricum produceret, iudicant eruditissimi *Act. Erudit. collectores* A. 1711, p. 111. Hic enim, cum, *Systema influxus physici* non minus, quam *systema causarum occasionalium*, multis magnisque laborare difficultatibus, intelligeret, id sibi negotii datum esse credidit, vt, pro ingenii sui abundantia et foecunditate, nouum excogitaret, quod *Systematis harmoniae praestabilitae* nomine celebratur. *Harmoniae* venit nomine, propter exactam idearum animae et motuum actuumque corporis conuenientiam; quae harmonia cum sit certa, immutabilis ac necessaria, *stabilita*; et quia haec stabilio ipso harmoniae actus, per sapientem quandam Numinis praeordinationem et dispositionem, antecedit, *praestabilita* vocatur.

Has meditationes suas, de ingenioso hoc inuento, cum vltra decem fere annos pressisset LEIBNITIVS, et interim cum quibusdam eruditis per litteras communicasset, demum in Diario eruditorum gallico (*Journal des Savans*.) A. 1695. mense Iunio et Iulio, proposuit, atque deinceps in *Theodicaea* sua (*Essais de Theodicée sur la Bonté de Dieu, la liberté de l'homme, et l'origine du mal, Amst. 1710. 8.*) latius explicauit. Vix autem in lucem prodierant, cum viri in Gallia, Anglia, Belgio atque Germania eruditissimi, auctoris ingenium admirati, eas vel in dubium vocarent, vel cupide amplecterentur. LEIBNITIVM non serua hic mente egisse, sed, vt integrum suum *Theodicaeae*, ita etiam *harmoniae praestabilitae*, systema, per quandam ingenii lusum, confuixisse, memorat cel. Chr. Matth. PFAFFIVS in *Diff. de morte naturali*, §. 5. p. 17. et ex eo A. E. vtriusque linguae, tandemque Ioach. LANGIVS, in *modesta Disquisitione noui philosophiae systematis de Deo, mundo et homine* semel iterumque p. 29. et 152. et aliis in locis. Tradit, LEIBNITIVM ipsum, in litteris d. 11. Mai 1716, ad se datis, hoc
falsum

AK III 595

fallum esse: de quarum litterarum *γνησιότητι*: quid habendum sit, docet cel. Carol. Gunth. LVDOVICI, in hist. philosophiae Leibnitianae P. I. §. 485. p. 477, FONTENELLIVS autem, academiae regiae scientiarum secretarius, systema hoc harmoniae praestabilitae inuentum, philosophis prorsus inexpectatum, infinitae sapientiae creatoris ideam prorsus admirandam exhibere, ingenue fatetur. Vid. Christ. WOLFII *Commentatio luculenta de Differentia nexus rerum sapientis, et fatalis necessitatis. Sect. II. §. XVIII. p. 58.* Petr. BAEIIVS, vtut eidem non assentiatur, illud tamen inuentura maximi momenti (*une conquête d'importance*) alii foetum ingenii foecundissimi, vocant, vt aliorum elogia silentio praetermittam.

Haec itaque est hypothesi illa, quae, velut pomum Eridos, et patrum, et nostra, memoria, tot tantasque mouit controuersias, quot quantasque vix vlla, vel olim, vel nostra aetate, excitauit. Opposuerunt se eidem FOVCHE-RIVS, Canonicus tum Diuinionensis, Petr. BAEIIVS, Franc. LAMYVS, Ant. ARNALDVVS, Ren. Ioseph. TOVRNEMINVS, Isaacus NEWTONVS, Sam. CLARKIVS, G. E. STAHLIVS, El. CAMERARIVS, quorum dubiis partim ipse LEIBNITIVS partim cel. Georg. Bernh. BILFINGERVS in *Commentatione hypothetica de Harmonia animi et corporis humani maxima praestabilita*, ita satisfecit, vt vix quicquam desiderari possit. Quae recentiori aetate hypothesi haec habuerit fata, nemini, nisi in historia litteraria plane hospiti, obscurum esse potest. Postquam enim Christ. WOLFIVS, acutissimus aetatis nostrae philosophus, vt alias LEIBNITII sententias, ita hanc quoque hypothesin, systemati suo philosophico inseruerat, incredibile est dictu, quanta animi acerbitate Ioach. LANGIVS, theologus halensis, in eandem inueheretur. Varia hic edidit scripta, quorum indicem daremus, si chartae angustia pateretur. Placuit eidem hanc suppeditare definitionem: *Harmonia de commercio inter animam et corpus praestabilita, est chimaera, quae a pseudophilosophia stoica et cartesiana, nec non a spinoziana, est formata, ab illustri autem Leibnitio adoptata, et per lusum ingenii pigmentis pseudometaphysicis exornata; chimaera biformis, cuius centrum et periphæria omnis, sublata omni veri nominis libertate, est in fato physico, et quae absurditate sua semet ipsam destruit.* Defenderunt autem hoc systema praeter LEIBNITIVM et WOLFIVM, Ge. Bernh. BILFINGERVS, Lud. Phil. THVMMEIGIVS, Mich. Gottl. HANSCHIVS, Io. Gust. REINBECKIVS, Sam. Christ. HOLLMANNVS, Io. Frid. SCHREIBERVS, Frid. Christ. BAVMEISTERVS, Ge. Frid. MEJERVS

alique.

he

QK 351, 13^a

X 231 6439

II f
595

Q. D. B. V.
 LEIBNITIANAE
 DE HARMONIA CORPORIS ET ANIMAE PRAESTABILITA
 HYPOTHESEOS
 FATA RECENSET
 SIMVLQVE
 SVMME REVERENDVM PRAESVLEM
 RELIQVOSQVE SCHOLAE NOSTRAE PATRONOS
 FAVTORES ATQVE AMICOS
 AD HONOREM ANNVVM
B. IO. CHRISTOPHORI RICHTERI

MANIBVS
 BREVI ORATIONE
 DE BELLI CALAMITATIBVS ET PACIS COMMODIS
 A IO. PAVLO RICHTERO FREIB
 DISCIPVLO PROBO
 D. VI. KAL. IVLIAS A. R. S. MDCCCLXI
 CELEBRANDVM
 QVA DECET AC PAR EST REVERENTIA
 INVITAT
 M. IO. ANDR. LVTHERVS
 CONR

FREIBERGAE,
 Litteris IO. CHRISTOPH. MATTHAEL

